

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ENW'R PWYLLGOR:	PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
DYDDIAD CYFARFOD:	2 GORFFENNAF 2013
TEITL:	ADRODDIADAU BLYNYDDOL GAN AELODAU
AWDUR:	PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD – DROS DRO

1.1 Cyflwynwyd yr adroddiad sydd yn atodiad 1 i'r cyfarfod o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democritaidd ar 4 Chwefror 2013.

Penderfynodd y Pwyllgor nodi'r adroddiad ac y dylid cyflwyno adroddiad pellach i'r Pwyllgor ar ôl Etholiadau Lleol Mai 2013 yn nodi templed a phrotocol yr awgrymwyd y dylai'r Aelodau eu defnyddio i baratoi Adroddiad Blynyddol yn 2014.

1.2 Cafwyd ar ddeall gan Lywodraeth Cymru y bydd Canllawiau Statudol ar Adroddiadau Blynyddol yn cael eu cyhoeddi gyda hyn.

1.3 Rhaid i'r Awdurdod Lleol ddweud wrth ei aelodau sut a pha bryd i gynhyrchu adroddiadau blynyddol.

1.4 Mater i'r awdurdod unigol yw sut y bydd yr adroddiadau yn cael eu cyhoeddi, ond bydd rhaid i'r adroddiad fod yn ddolen ar dudalennau gwe'r aelod unigol ar wefan yr awdurdod.

1.5 Dylai'r adroddiad osgoi hyrwyddo llwyddiannau gwleidyddol. Rhaid ysgrifennu'r adroddiad yn amser y gorffennol ond ni ddylent fod yn hwy na dwy ochr o bapur A4.

1.6 Ni ddylai adroddiadau ond gynnwys gwybodaeth ffeithiol am waith y cynghorydd ac ni ddylai gynnwys dim sy'n ymwneud â'u swyddogaethau yn eu pleidiau.

1.7 Mae'n debygol y bydd y canllawiau yn cynnig y dylid cynnwys eitemau safonol fel

- Rôl a Chyfrifoldebau, gan gynnwys cyfraddau mynychu
- Gweithgareddau lleol megis cymorthfeydd a gwaith achos
- Prosiectau mawr
- Dysgu a Datblygu

1.8 Paratowyd nodiadau canllaw i gynorthwyo aelodau i baratoi adroddiadau blynyddol.
(Atodiad 2)

1.9 Paratowyd templed (Atodiad 3) ar gyfer yr adroddiad blynyddol ac argymhellir y dylid ei roi i bob aelod ac y dylai'r Pennaeth Gwasanaeth Dros Dro gynnal sesiynau briffio ar gyfer pob aelod. Cynigir yr amserlen isod:

Tasgau	Amserlen
Canllawiau i'r holl aelodau	Gorffennaf 2013
Sesiynau briffio i'r aelodau	Gorffennaf/Awst
Adroddiadau drafft i'w paratoi gan yr aelodau gyda mewnbwn gan y Gwasanaethau Democrataidd	Diwedd Mawrth 2014
Adroddiadau yn cael eu cwblhau gan y Gwasanaethau Democrataidd gydag unrhyw newidiadau a awgrymir yn cael eu cytuno gyda'r aelodau unigol.	Mai 2014
Cyhoeddi ar y wefan.	Mehefin 2014

2. ARGYMHELLION

2.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

2.1.1 Nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn

2.1.2 Mabwysiadu'r templed arfaethedig a'r canllawiau cysylltiedig yn atodiad 2 ac atodiad 3 a rhoi awdurdod i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Dros Dro i ddarparu canllawiau ar gyfer aelodau a threfnu sesiynau briffio yn unol â'r amserlen a nodir yn yr adroddiad hwn.

2.1.3 Gofyn i'r grwpiau gwleidyddol fynd ati'n egnïol i annog eu holl aelodau i gwblhau Adroddiad Blynyddol.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ENWR PWYLLGOR:	PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
DYDDIAD Y PWYLLGOR:	4 CHWFROR 2013
TEITL:	ADRODDIADAU BLYNYDDOL YR AELODAU
AWDUR:	PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD DROS DRO

1.1 Mae Mesur Llywodraeth Lleol Cymru (2011) yn nodi:-

“(1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau—

(a) i bob person sy'n aelod o'r awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r awdurdod yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi,

(b) i bob person sy'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r weithrediaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi, ac

(c) i'r awdurdod gyhoeddi pob adroddiad blynyddol sy'n cael ei lunio gan ei aelodau a chan aelodau ei weithrediaeth.

(2) Caiff y trefniadau gynnwys amodau o ran cynnwys adroddiad y mae'n rhaid iddynt gael eu bodloni gan y person sydd yn ei lunio.

(3) Rhaid i awdurdod lleol roi cyhoeddusrwydd i'w drefniadau.

(4) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.”

1.2 Bwriad yr Adroddiad Blynyddol gan yr Aelodau Etholedig yw gwella cyfathrebu rhwng Aelodau Etholedig a'r cyheodd. Mae'r Gweinidog Llywodraeth Leol yn nodi y bydd yr adroddiadau yn gyfrwng i wella dealltwriaeth y cyhoedd o'r hyn y mae eu aelodau lleol yn ei wneud a'r rôl bwysig sydd ganddynt. Mae hefyd wedi nodi y bydd yn rhydd i bob awdurdod lleol ddewis eu fformat eu hunain ar gyfer yr adroddiadau.

1.3 Mae canllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar y Mesur yn nodi y disgwylir i'r adroddiadau blynyddol gael eu cynhyrchu erbyn Mehefin 2013 ar weithgareddau sydd yn ymwneud a'r flwyddyn sirol flaenorol.

1.4 O gofio bod yr Etholiadau Lleol i'w cynnal yn Ynys Môn ym Mai 2013, cafwyd cadarnhad yn awr gan Lywodraeth Cymru bod angen i'r Cyngor hwn gynhyrchu'r adroddiadau blynyddol erbyn Mehefin 2014.

2.0 ARGYMHELLIAD

2.1 Gofynnir i Aelodau'r Pwyllgor hwn nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn ac y bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor hwn ar ôl etholiadau Mai 2013 yn amlinellu templed posib i'r Aelodau baratoi adroddiad blynyddol.

Huw Jones

Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Dros Dro

25/01/13

Adroddiad Blynyddol gan Gynghorydd Nodiadau Canllaw

Cefndir

Mae'r Adroddiad Blynyddol yn gyfrwng ar gyfer gwella cyfathrebu rhwng Cynghorwyr a'r etholwyr lleol.

Mae Carl Sargeant – y cyn Weinidog ar gyfer Llywodraeth Leol a Chymunedau – wedi gwneud y datganiad swyddogol isod...

'The purpose of introducing Annual Reports is to help improve local people's understanding of what their Local Councillor does, and the important role they serve. This is a process that enables a Local Authority to support Councillors and help them to inform their constituents. It will be for each Council to decide on the format for publishing its Annual Reports...'

Mae Adroddiadau Blynyddol gan Gynghorwyr wedi bod yn weithredol yn Lloegr ers nifer o flynyddoedd ac mae gan bob Cyngor ei syniadau ei hun o ran yr hyn y dylid ei gynnwys yn yr adroddiadau a pha mor gynhwysfawr y dylent fod. O edrych ar ddetholiad o Adroddiadau o'r fath gan Awdurdodau Lleol yn Lloegr, gellir gweld bod y wybodaeth ynddynt yn amrywio'n fawr o Gyngor i Gyngor.

Cynnwys

Mae'r Adroddiad Blynyddol yn canolbwyntio ar y 5 maes penodol:

- **Rôl a Chyfrifoldebau**
- **Gweithgareddau yn yr Etholaethau**
- **Mentrau a Gweithgareddau Arbennig**
- **Dysgu a Datblygu**
- **Gweithgareddau a Materion Eraill**

Ni chaniateir i'r adroddiad fod yn hwy na 2 ochr o bapur A4. Anogir Cynghorwyr i ddarparu cymaint neu gyn lleied o wybodaeth ag a dymunant ym mhob rhan - heb dorri'r rheol 2 dudalen.

Bydd CYSM yn trefnu i gyhoeddi Adroddiadau Blynyddol Cynghorwyr trwy ddolenni o wefan CYSM ym Mehefin bob blwyddyn gyda'r adroddiadau cyntaf yn cael eu cyhoeddi ar-lein ym Mehefin 2014.

Gwybodaeth Benodol

Rôl a Chyfrifoldebau gan gynnwys aelodaeth o gyrff allanol

- Nod Cyngor Sir Ynys Môn fydd darparu gwybodaeth gywir am yr agweddau isod:

Presenoldeb yng Nghyfarfodydd y Cyngor Llawn
Presenoldeb ym mhob un o Bwyllgorau'r Cyngor

Disgwylir i Gyngorwyr Unigol ddarparu gwybodaeth am unrhyw gyrff neu bwyllgorau allanol y maent yn eu cynrychioli neu y maent yn gwasanaethu arnynt, gan gynnwys cyfraddau mynychu. Dylai Gyngorwyr sicrhau eu bod yn cadw cofnod o'r holl gyfarfodydd y maent yn eu mynychu neu sicrhau bod y pwyllgor/corff allanol yn medru darparu gwybodaeth gywir ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae enghreifftiau o bwyllgorau/cyrff allanol yn cynnwys yr isod:

Cyrff Llywodraethu Ysgolion
Pwyllgorau Cymuned Lleol
Pwyllgorau Consortiwm Awdurdod Lleol
Pwyllgorau Coleg
Grwpiau Diddordeb Arbennig
Pwyllgorau Rheoli a Buddsoddi
(Enghreifftiau yn unig yw'r rhain ac nid yw'r rhestr yn hollgynhwysol)

Gweithgareddau yn yr Etholaeth

- Dyma lle gall Gyngorwyr ddangos y gwaith y maent wedi ei wneud ar ran eu hetholwyr lleol. Gall gynnwys manylion am gymorthfeydd rheolaidd a gynhaliwyd, manylion am gyfeiriadau allweddol a wnaed i adrannau'r Cyngor, ynghyd â'r canlyniadau. Gall gynnwys y cymorth y mae Gyngorwyr wedi ei roi i drigolion lleol ar ystod o bynciau o ddiddordeb mawr.

Mentrau a Gweithgareddau Arbennig

- Dyma lle mae Gyngorwyr yn gallu disgrifio unrhyw fentrau neu brosiectau arbennig y maent wedi bod yn gysylltiedig â hwy ar ran Cyngor Sir Ynys Môn ac sy'n cael effaith uniongyrchol ar etholwyr lleol. Gallai enghreifftiau gynnwys bod yn rhan o weithgor sy'n gysylltiedig â phwnc penodol e.e. rhan o brosiect adfywio.

Dysgu a Datblygu

- Mae hwn yn gyfle i'r Cynghorwyr ddangos sut y maent wedi Datblygu'n Bersonol dros y 12 mis diwethaf (h.y. y modiwlau e-ddysgu a gwblhawyd). Bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn darparu cofnod ar gyfer pob Cynghorydd o'r gweithgareddau a drefnwyd gan y Cyngor ac y maent wedi cymryd rhan ynddynt.

Gweithgareddau a Materion Eraill

- Dyma gyfle i'r Cynghorwyr gynnig gwybodaeth amdanynt eu hunain a fyddai, yn eu barn hwy, o ddiddordeb i'w hetholwyr neu y dylai'r etholwyr fod yn ymwybodol ohoni, e.e. rhan y Cynghorydd mewn mentrau cymunedol. Hwn yw'r cyfle i ddangos agwedd 'bersonol' eich rôl fel Cynghorydd lleol.

Adroddiad Blynyddol gan Gyngorydd

Hwn yw'r adroddiad gan y Cyngorydd uchod ar eu gweithgareddau allweddol yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar xxx. Darperir yr adroddiad er gwybodaeth i'r holl etholwyr ac nid i unrhyw bwrpas arall. Safbwyntiau'r Cyngorydd unigol yw'r rhai a fynegir yn yr adroddiad hwn ac nid ydynt, o angenrheidrwydd, yn adlewyrchu barn Cyngor Sir Ynys Môn.

Cyngorydd:

Ward:

Plaid:

Rôl a Chyfrifoldebau

Gweithgareddau yn yr Etholaeth

Mentrau a Gweithgareddau Arbennig

Dysgu a Datblygu

Gweithgareddau a Materion Eraill

Llofnod y Cyngorydd:

Dyddiad: